

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ЗАТВЕРДЖЕНО

ПРОРЕКТОР з науково-
педагогічної роботи та освітньої
діяльності

Тетяна ФЕДІРЧИК

_____ 2026 р.

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти
в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
«ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
В НУШ: СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ, ФОРМИ Й МЕТОДИ РОБОТИ»**

за спеціальністю А4.01 Середня освіта (українська мова та література)

шифр і назва спеціальності

галузь знань А Освіта

шифр і назва галузі

обсяг 30 годин (1 кредит ЄКТС)

кількість годин (кількість кредитів ЄКТС)

УХВАЛЕНО

вченою радою філологічного факультету

ГОЛОВА

вченої ради

Ярослав РЕДЬКВА

(підпис)

Протокол № 5 від 10 грудня 2025 р.

ЧЕРНІВЦІ – 2026 р.

РОЗРОБНИКИ: робоча група кафедр сучасної української мови, історії та культури української мови, української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Керівник робочої групи: Олена КУЛЬБАБСЬКА, професор кафедри сучасної української мови, доктор філологічних наук, професор.

Члени робочої групи:

1. Наталія КОЛЕСНИК, завідувач кафедри історії та культури української мови, доктор філологічних наук, професор.
2. Валентин МАЛЬЦЕВ, завідувач кафедри української літератури, кандидат філологічних наук, доцент.
3. Галина АРТЕМЕНКО, заступник декана з навчально-методичної роботи, кандидат філологічних наук, асистент.
4. Лариса МАРКУЛЯК, заступник декана з навчально-виховної роботи, кандидат філологічних наук, доцент.
5. Наталія ШАТІЛОВА, асистент кафедри сучасної української мови, кандидат філологічних наук, доцент.
6. Світлана ГУЦУЛЯК, асистент кафедри української літератури, кандидат філологічних наук, асистент.

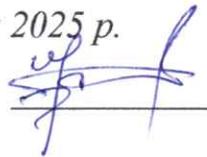
Затверджено на засіданні кафедри історії та культури української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 6 від «24» листопада 2025 р.

Завідувач кафедри Наталія КОЛЕСНИК

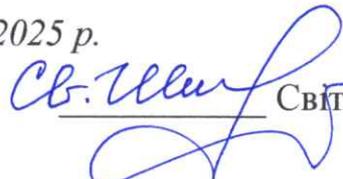
Затверджено на засіданні кафедри української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 7 від «27» листопада 2025 р.

Завідувач кафедри Валентин МАЛЬЦЕВ

Затверджено на засіданні кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 8 від «09» грудня 2025 р.

Завідувач кафедри Світлана ШАБАТ-САВКА

Програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту»; Постанов КМУ, зокрема від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», від 27 грудня 2019 р. № 1133 «Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», від 22.10.2025 № 1343 «Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», Постановою КМУ затверджено зміни до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 № 800, Листа МОН № 1/9-683 від 4 листопада 2019 року, Постанови КМУ від 27 серпня 2010 року № 796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися державними навчальними закладами, що належать до державної та комунальної власності», Положення про порядок надання платних освітніх послуг із підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної середньої та фахової передвищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та ін.

Цільова аудиторія

Педагогічні працівники – вчителі української мови та літератури закладів загальної середньої і фахової передвищої освіти всіх форм власності та сфер управління.

Напрями підвищення кваліфікації:

- виформування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей умінь, визначених частиною I статті 12 Закону України «Про освіту»;
- удосконалення мовленнєвої, цифрової, комунікаційної та емоційно-етичної компетентностей учасників освітнього процесу;
- розвиток професійних компетентностей вчителів / викладачів української мови та літератури впродовж життя (знання української мови та літератури, української мови за професійним спрямуванням, фахових методик, прийомів технологій);
- використання в освітньому процесі, у т. ч. під час електронного навчання, інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій, штучного інтелекту (ШІ), а також дотримання в професійній діяльності вчителя / викладача інформаційної безпеки й медіаграмотності;
- застосування знань з психології а педагогічній діяльності вчителя: техніки успішної комунікації (особливості налагодження ефективної комунікації сучасного вчителя з усіма учасниками освітнього процесу (учнями, батьками, колегами, адміністрацією, громадськістю);
- володіння здоров'язбережувальною технологією та дієвими техніками для подолання професійного вигорання вчителя / викладача.

Метою програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти є розвиток їхньої професійної компетентності в напрямі філології, методики викладання української мови та літератури, української мови за професійним спрямуванням, опанування сучасних освітніх технологій за принципами дитино- і студентоцентризму й гуманізму, здоров'язбереження, особистісної саморегуляції, поглиблення досвіду практичної роботи; науково-методичний супровід професійного розвитку вчителів української мови та літератури у процесі підготовки до роботи в умовах Нової української школи.

Графік освітнього процесу підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти – із жовтня по червень навчального року (здебільшого в канікулярний період) та за наявності не менше 10 осіб, зареєстрованих на конкретний профіль.

Форми підвищення кваліфікації:

– інституційна (очна / дистанційна).

Обсяг (тривалість) програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти – 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Один день підвищення кваліфікації оцінюється в 6 годин (0,2 кредиту ЄКТС).

Мінімальна та максимальна кількість осіб (в одній групі), які підвищують кваліфікацію за спеціальністю А4.01 Середня освіта (українська мова та література), – 10–30.

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації

*для педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової
передвищої освіти за акредитованою спеціальністю
А4.01 Середня освіта (українська мова та література)*

**Тема: «ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА
ЛІТЕРАТУРИ: СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ, ФОРМИ Й МЕТОДИ РОБОТИ»**

№ п/п	Тема	Форма проведення	Тривалість (год.)	Викладач(і)
Напрямок «Компетентнісно-діяльнісна парадигма навчання української мови та літератури – нові вимоги та можливості»				
1	Література рідного краю: шкільна парадигма	лекція	2	МАРКУЛЯК Лариса Василівна, к.ф.н., доц. кафедри української літератури
2	Вивчення народної прози в школі: казки, легенди та перекази, народні оповідання в НУШ	лекція	2	КОСТИК Василь Васильович, к.ф.н., доц. кафедри української літератури
3	Концептуальний аналіз текстів на уроках української мови в НУШ	лекція, практичний тренажер	2	ФІЛІПЧУК Марія Володимирівна, к.ф.н., доц. кафедри історії та культури української мови
4	Технології інтерактивного навчання у процесі вивчення морфології в НУШ	лекція, робота в групах	2	ШАБАТ-САВКА Світлана Тарасівна, д.ф.н., проф., завідувач кафедри сучасної української мови
5	Юрій Федькович і народна пісня	лекція	2	ЧОЛКАН Валентина Андріївна, к.ф.н., доц. кафедри української літератури
6	Редагування й саморедагування	семінар-тренінг	2	ВАРДЕВАНЯН Світлана Іванівна, к.ф.н., асист. кафедри української літератури
Всього годин за напрямом			12	

№ п/п	Тема	Форма проведення	Тривалість (год.)	Викладач(і)
Напрямок «Психолого-педагогічні особливості формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, визначених частиною І статті 12 Закону України «Про освіту»»				
1	Форми й методи роботи з філологічно обдарованими учнями/ученицями в НУШ	лекція-конференція	2	КУЛЬБАБСЬКА Олена Валентинівна, д.ф.н., проф. кафедри сучасної української мови
2	Формування культурної ідентичності учнів на уроках української мови в НУШ	лекція	2	АНТОФІЙЧУК Алла Миколаївна, к.ф.н, доц. кафедри сучасної української мови
3	Особливості викладання української мови як другої. Робота з текстом для читання в НУШ	лекція, семінар-тренінг	2	СТРИЛЕЦЬ Інна Валеріївна, к.ф.н., асист. історії та культури української мови
4	Використання проєктної технології на уроці української літератури в НУШ	лекція, семінар-тренінг	2	ГУЦУЛЯК Світлана Іванівна, к.ф.н., асист. кафедри української літератури
5	Сторітелінг: алгоритм роботи, техніки та прийоми письма	мінілекція, практичний тренажер	2	ВАРДЕВАНЯН Світлана Іванівна, к.ф.н., асист. кафедри української літератури
6	Технологія сучасного уроку української мови в НУШ	лекція	2	МАКСИМ'ЮК Оксана Василівна, к.ф.н, доц. кафедри сучасної української мови
7	Українознавчий підхід у збагаченні словникового запасу учнів на уроках української мови у НУШ	лекція, практичний тренажер	2	ГАЗУК-КОТИК Лілія Георгіївна, к.ф.н., асист. кафедри історії та культури української мови
8	Виформування пунктуаційної компетентності учнів / учениць на уроках української мови в НУШ	лекція, практичний тренажер	2	ШАТІЛОВА Наталія Олександрівна, к.ф.н, асист. кафедри сучасної української мови, доцент
	Всього годин за напрямом		18	
	Всього годин за модулем		30	

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться / набуватимуться:

➤ загальні:

- *загально-навчальна* – здатність поглиблювати знання й оволодівати сучасними знаннями з української філології, інноваційними методичними підходами, технологіями навчання;

- *дослідницько-праксеологічна* – здатність виявляти, формулювати й розв'язувати актуальні проблеми українського мовознавства й літературознавства, зокрема, у процесі професійно-педагогічної діяльності, участі в конкурсах фахової майстерності; приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно;

- *комунікативна* – здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формами) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних стратегій і тактик комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими суб'єктами мовлення. Уміння застосовувати всі функційні стилі сучасної української літературної мови в комунікативних ситуаціях для запобігання та врегулювання конфліктів;

- *громадянська* – здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства; застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України;

- *етична* – здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки в суб'єктно-суб'єктній взаємодії «учитель-учень», «учень-учень», «учитель-учитель» на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики педагогічного працівника);

- *соціокультурна* – здатність застосовувати в різних ситуаціях знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей, щоб діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища, виформувувати ефективну професійну позицію вчителя/ викладача. Уміння поважати різноманітність і мультикультурність; забезпечити учням/ студентам рівні освітньо-культурні можливості, толерантно ставитися до їхніх індивідуальних особливостей;

- *міжособистісної взаємодії* – здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; володіння алгоритмами конструктивного розв'язання педагогічних конфліктів; уміння працювати в команді, прагнення до співпраці, групової та

кооперативної діяльності; здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань;

- *адаптивна* – здатність до адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання школярів і студентів, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією закладів загальної середньої та передвищої освіти й колегами;

- *рефлексивна* – здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяють становленню й саморозвитку вчителя / викладача, творчому підходу до організації освітнього процесу в закладах загальної середньої та передвищої освіти на основі модельних навчальних програм. Уміння оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання учнів середньої та профільної шкіл, а також студентів закладів передвищої освіти;

- *здоров'язбережувальна* – здатність ефективно розв'язувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточення; застосовувати знання, вміння, цінності та досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в освітньому середовищі закладів загальної середньої та передвищої освіти, та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя школярів і студентів;

➤ **фахові:**

- *предметна* – здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійної підготовки;

- *психологічна* – здатність до розвитку суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку;

- *педагогічна* – здатність до проєктування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування освітнього процесу в закладах загальної середньої та передвищої освіти;

- *методична* – здатність ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі; теоретична та практична готовність до проведення занять, що її виявляємо у сформованості системи дидактико-методичних знань і умінь з окремих розділів модельної навчальної програми. Складники методичної компетентності: *нормативна, варіативна, спеціально-методична, контрольо-оцінювальна, проєктувально-модельовальна, технологічна* тощо.

- *професійно-комунікативна* – здатність актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в

конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності із суб'єктами освітнього процесу, батьками, колегами. Складники професійно-комунікативної компетентності педагогічного працівника: емоційна, вербально-логічна, інтерактивна, соціально-комунікативна, технічна, предметно-змістова;

- *інклюзивна* – здатність здійснювати професійні функції, ураховуючи різноманітні освітні потреби школярів і студентів й забезпечуючи їх соціалізацію в освітньому середовищі; створення умов для їх гармонійного розвитку.

Опис результатів навчання:

1. Знати сучасні концепції, завдання, зміст, методи, організаційні форми і засоби загальноосвітнього курсу української мови та літератури; особливості та інструментарій учителя-україніста, методи діагностики та корекції знань учнів/учениць; види та зміст контролю за їх навчанням.

2. Виформувати спільні для ключових компетентностей уміння, що їх визначено частиною 1 статті 12 Закону України «Про освіту»: знати нормативно-правове та навчально-методичне забезпечення навчання української мови та літератури в 5–8 класах ЗЗСО на засадах концепції НУШ, зокрема з опорою на компетентнісний, діяльнісний, особистісно-орієнтований та аксіологічний підходи.

3. Знати ключові аспекти Державного стандарту базової середньої освіти в розрізі вимог до результатів навчання учнів/учениць, використовувати ці знання під час формуального оцінювання та за чотирма групами результатів, оперувати цифровими інструментами такого оцінювання.

4. Знати вимоги щодо організації освітнього середовища за допомогою сучасних інноваційних технологій навчання української мови та літератури в умовах очної, дистанційної та змішаної форм навчання (дидактичні можливості використання в роботі вчителя-філолога інтерактивних технологій, штучного інтелекту, інтегрованого підходу тощо).

5. Володіти техніками успішної комунікації в ході налагодження ефективної комунікації сучасного вчителя з усіма учасниками освітнього процесу (учнями, батьками, колегами, адміністрацією, громадськістю).

6. Забезпечувати реалізацію принципу педагогіки партнерства; виформувувати здатність орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних професійних потреб і мети навчання української мови та літератури.

7. Критично оцінювати результати професійної діяльності, розуміти недоліки і способи їх усунення; дотримуватися принципу соціальної відповідальності за свою професійну діяльність.

8. Уміти турбуватися про власне ментальне здоров'я (практики відновлення ресурсності задля підтримання психологічного благополуччя педагога), забезпечувати якість освіти, рівного доступу до неї учнів/учениць із особливими освітніми потребами, реалізації можливостей індивідуалізації навчання.

Вартість послуг

Установлення вартості платної послуги здійснюється на базі економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних із її наданням відповідно до пункту 2 наказу Міністерства освіти і науки України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України від 23.07.2010 року № 736/902/758.

Розмір плати за підвищення кваліфікації визначається на підставі її вартості. Калькуляційною одиницею є вартість отримання послуги однією фізичною особою за весь період її надання в повному обсязі. Вартість платної послуги затверджується та оголошується наказом ректора Університету.

Інформація про вартість послуг оприлюднена на сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича – https://www.chnu.edu.ua/media/1ahjotck/2020_poriadok-nadannia-platnykh-osvitnikh-posluh.pdf

Місце надання послуги

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
вул. Коцюбинського, 2, корпус 6 (філологічний факультет),
авд. 46 – деканат філологічного факультету;

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації

Факт підвищення кваліфікації педагогічного працівника підтверджується свідоцтвом про проходження підвищення кваліфікації (Додаток А), що його розробляє Університет, підписує ректор або уповноважена ним особа – проректор з науково-педагогічної роботи та освітньої діяльності.

Зміст свідоцтва про підвищення кваліфікації

Міністерство освіти та науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Серія ____ Номер ____/____ від «__» _____ 20__ р.

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я ПО БАТЬКОВІ

з «__» _____ 20__ року по «__» _____ 20__ року

підвищив (-ла) кваліфікацію в Чернівецькому національному університеті
імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, Україна)
за програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників
за спеціальністю А4.01 Середня освіта (українська мова та література)

**Тема «ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
В НУШ: СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ, ФОРМИ Й МЕТОДИ РОБОТИ»**

Напрями підвищення кваліфікації: методологічні інновації в роботі вчителя української мови та літератури в умовах змішаного навчання; вдосконалення професійних компетентностей вчителів / викладачів української мови та літератури, зокрема, з урахуванням реформи Нової української школи, знання української мови та літератури, української мови за професійним спрямуванням, фахових методик, технологій) – 14 год.; психолого-педагогічні особливості формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, визначених частиною I статті 12 Закону України “Про освіту” – 16 год. (психолого-педагогічні особливості адаптації дітей з особливими потребами на уроках української мови та літератури, упровадження інклюзивної педагогіки в навчальний процес; розуміння принципів подолання та уникнення булінгу в ЗЗСО).

Загальний обсяг програми – 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Форма підвищення кваліфікації – інституційна (очна / дистанційна).

Опис досягнутих результатів навчання

- сформовано спільні для ключових компетентностей уміння, що їх визначено частиною I статті 12 Закону України «Про освіту»: знати нормативно-правове та навчально-методичне забезпечення навчання української мови та літератури в 5–8 класах ЗЗСО на засадах концепції НУШ, зокрема з опорою на компетентнісний, діяльнісний, особистісно-орієнтований та аксіологічний підходи;
- отримано практичний досвід щодо створення навчальних програм з української мови та літератури на основі модельної в 5–8 класах НУШ, щодо оцінювання (формувальне оцінювання, за чотирма групами результатів) і його цифрових інструментів;
- опрацьовано можливості використання інтерактивних технологій на уроках української мови та літератури в умовах очної, дистанційної та змішаної форм навчання (дидактичні можливості використання в роботі вчителя-філолога інтерактивних технологій, штучного інтелекту, інтегрованого підходу тощо);
- ознайомлено з техніками успішної комунікації (особливості налагодження ефективної комунікації сучасного вчителя з усіма учасниками освітнього процесу і з техніками турботи про власне ментальне здоров'я педагога.

Проректор з науково-педагогічної роботи та
освітньої діяльності

Тетяна ФЕДІРЧИК